

„Herbarium Florae Croaticae“-nak, mert ebbe sorozzák be Schlosser, Vukotinović, Klinggräff, Hirc és mások gyűjteményeit.

(Ford. Szabó Z.)

(A növénytani szakosztály 1917. évi november hó 14-én tartott üléséből.)

Boros Á.: Újabb adatok Budapest környéke növényzetéhez.

Budapest közelebbi és távolabbi környékén botanizálva, 1916-ban több érdekes növényre akadtam, melyek közül a *Carex elongata*, a *Ranunculus repens* f. *villosus* és a *Verbascum grandicalix* (*V. austriacum* × *blattaria*) területünkről még nem voltak ismereteseek.

A gyűjtött anyag érdekesebbjeiből a Nemzeti Múzeumnak is juttattam példányokat; a *Carex elongata*-nak és a *Selaginella helvetica*-nak egyetlen példánya szintén ott van.

Őszinte köszönetemet fejezem ki Jávorka Sándor múzeumi őr úrnak lekötelező támogatásáért, valamint a Nemzeti Múzeum Növénytárának, hol dolgozatom készült, hogy herbáriumát és könyvtárát rendelkezésemre bocsátani szíves volt.

Gyűjtésem nevezetesebb eredményét a következő felsorolásban közlöm:

1. ***Ceterach officinarum* Willd.** Biztos termőhelye a máriaremetei Remete-hegy, ahol Borbáson kívül mások is gyűjtötték. Magam a *Flora Hungarica Exsiccata* részére is begyűjtöttem. Borbás a nagykovácsii sziklákról is említi (Bpest növ. 43. old.). Szépligetinek a Nemzeti Múzeumban levő herbáriumának egy példánya szerint a váci Naszálon is találták. Ezt az adatot magam is megerősíthetem, mivel a nyár folyamán két ízben is gyűjtöttem ezt a növényt ezen a helyen (aug. 31, szept. 10).

A közelebbi környékről ismeretes még a Bakonyból (Borbás, Balaton növ.) és Fehér megyéből. Bodajk mellől (Czakó herbarium.)

2. ***Equisetum hyemale* L. f. *Moorei* (New.)**. Szedtem *Petasites hybridus* és *Anemone hepatica* társaságában a pomázi Kőhegy alatt, a Susnyar-patak mellékén (márc. 20). Eddig csak a Csepel-szigetről volt ismeretes. (Soroksárral szemben gyűjtötte Jávorka, Csép és Tököl körül Simoai és Tauscher. Borbás a tőlalakat említi Szigetszentmiklósról és a tököli erdőből, azonban az ő adata is bizonyára a f. *Moorei*-re vonatkozik, amint azt Simonkai is a *Magy. Bot. Lapok* III. (1904.) 74. lapján megjegyzi.

3. *Selaginella helvetica* (L.) Lk. Ezt mint újabb adatot már ismertettem Aquincumból (Bot. Közl. 1916. XV. köt. 70. old.). Az idén megállapítottam, hogy innen eltűnt.

4. *Potamogeton coloratus* Horn. Tömegesen nő Óbuda több pontján; Rákospalota mellett is gyűjtötték (Boháts; Borbás: Bpest növ. 67. old.). Én az Alagi major patakjában szedtem, ott, ahol az államvasút keresztezi; *Ranunculus lingua* és *Juncus subnodulosus* Schrk. társaságában (jún. 13).

5. *Potamogeton lucens* L. Ismeretes Budafok mellől (Borbás: Bp. növ. 67. old.; Simonkai herb.), a Csepelszigetről (Tauscher, herb.) és Garamkövesdről (Borbás, herb.). Előkerült a Veregyházi tóból (jún. 25), melynek hínárját főleg a *Potamogeton lucens* alkotja, közéje kevés *Myriophyllum verticillatum* is vegyül. A tavacska nevezetesebb növényei még a *Castalia alba*, *Hydrocharis morsus ranae*, *Lemma trisulca*; a tó mocsaras partján a *Parnassia palustris*, *Cyperus flavescens* és a *Menyanthes trifoliata* L. Utóbbi tömegesen nő itt.

6. *Carex elongata* L. Hegyvidéki mocsarakban tenyésző növény, vidékiünkről nem volt ismeretes; legközelebbi termőhelye a Mátra. Szedtem Dömös fölött a Dobogókő tetején egy állandó tócsában, közel 700 m magasságban. *Carex remota*, *Athyrium Filix femina*. *Ranunculus repens*, *Callitriche verna* stb. társaságában (jún. 2).

7. *Scilla bifolia* L. Nálunk a Duna partmellékén nem ritka, az újpesti szigeten (épp úgy az esztergomi szigeteken), Duna-haraszti, Szigetszentmiklós, Soroksár stb. mellett bőven nő, ezekre a helyekre bizonyára a Duna vize hozta, de ráakadtam a hegy-ségben is. a Guggerhegy északi oldalán (az erdőéri lak mellett 1914—1916. években, márc. 10 és ápr. 18 között).

8. *Iris graninea* L. *ad pseudocyperus Schur. vergens*. Ismeretes a Pilishegyről, de megtaláltam a Dobogókőn is, még pedig annak két különböző pontján (a kétbükkfanyergi út mellett, közel a nyereghez és a dömösi út mellett, közel a csúcsához (jún. 2). Borbás (Bp. növ. 64. old.) a tóalakot említi a Farkas-völgyből és a Remetehegyről.

9. *Cucubalus baccifer* L. f. *glandulifer* Jáv. (Bot. Közl. XIII. [1914]. 25. old.) A vidékről Esztergom és Dorog környékéről Jávorka ismertette. Szedtem a gödi szigeten *Viburnum opulus* és *Vitis sylvestris* (?) társaságában (júl. 11).

10. *Ranunculus repens* L. f. *villosus* Lamotte (= *R. Haynaldi* Menyh.). Menyhárt a kalocsai érseki kertben találta és mint új fajt írta le *R. Haynaldi* néven (Kalocsa növényzete 28. old.). A *R. repens* száraz talajon növe szőrös alakjának tartható s véleményem szerint a *R. repens* L. f. *villosus* Lamotte-vel azonos. Szedtem a Rózsadomb két különböző kertjében, a Szilágyi Dezsőtér parkjában és az egyetemi növénykert pázsitjában. A Flora Hungarica Exsiccata számára begyűjtöttem. Az a körülmény, hogy hazánkban csak mesterséges gyepben fordul elő, azt a feltevést engedi meg, hogy fűmaggal behurcolt és terjesztett gyom.

11. **Saxifraga aizoon Jacq.** Ráakadtam a váci Naszálon (aug. 31, szept. 10), hol a Ceterach officinarum társaságában nő. Tőkés Lajos-nak adata (Vác növényzete 35. old.) ezzel megerősítést nyert.

12. **Gentiana ciliata L.** Régóta ismeretes a Svábhegyről ez a ritka hegyi növény (Borbás: Bp. növ. 103. old.). Főleg a Normafa mellett elterülő réten nő. Ezenkívül 1914 okt. 11-én a Háromhatárhegy esúcsának DK-i oldalán is ráakadtam. Innen azonban az erődítmények építése következtében, úgy látszik, kipusztult.

Találtam még a dömösi Dobogókő hegyirétjén is a két-bükkfanyergi út mellett, a *Gentiana austriaca f. Grundliana Degen* termőhelyén (szept. 26).

13. **Gentiana cruciata L.** Régente sokkal gyakoribb lehetett területünkön, újabban, úgy látszik, pusztul. Sem a Svábhegyről (Kerekgyártó), sem a Lipót-mezőről (Entz, herb.), sem Máriaremetéről (Borbás: Bp. növ. 103. old.), sem a Farkasvölgyből (Borbás: ugyanott) stb. nem került elő újabban. Elég gyakori a Pilishegyen, ahol magam is megtaláltam. Jávorka és Trautmann a Háromhatárhegyen találták (1916). Szép számban láttam viritani a nagykovácsii Nagyszénáshegy északi oldalán (júl. 24, aug. 24).

14. **Anchusa italica Retz.** Borbás véleménye szerint (Bp. növ. 110. old.) meghonosodott növényünk. „Buda és Szentendre körül“ megjelöléssel közli. 1891-ben (Pótfüzetek a Term.-tud. Közleményhez XXIII. köt. 12. és 13. old.) csak mint történetesen jelentkezőt tárgyalja („vasúti töltésen“, „Újpest“). Újabban Filarszky Tétény és Buda közt szedte (herb.). Találtam a Guggerhegy és a Kecskehegy közt, tarlón (jún. 29).

15. **Verbascum grandicalix** (*V. subaustriacum* × *blattaria*) Simk. A *V. austriacum* Schott és a *V. blattaria* L. közt Simonkai két hybridet írt le: a *V. grandicalix*-ot, mely az *austriacum*-hoz áll közelebb (Oe. B. Z. XXXIX. [1889] 138. old.) és a *V. Vidavense*-t, mely inkább a *blattaria*-ra üt. A *V. grandicalix* csak Arad megyéből volt ismeretes (Simonkai id. hely.). Találtam Monor mellett az alább említendő hybriddel együtt.

16. **Verbascum rubiginosum W. et K.** (*V. austriacum* × *phoeniceum*.) Vidékünkéről Borbás (Bp. növ. 113. old.) a pesti „Ördögmalma“ mellől említi, Müller Dunakeszi mellett gyűjtötte (Borbás u. ott).

17. **Sherardia arvensis L.** Budapest közelebbi környékén elég ritka. Gyűjtötte Borbás és Simonkai (Hárshegy alatt, Nagykovácsi és Máriaremete mellett). Gyűjtöttem a Rózsadomb egy kertjében. Lehet, hogy fűmag révén került oda.